

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_699
Předmět:	Český jazyk
Tematický okruh:	Jazykové znalosti a dovednosti
Autor, spoluautor:	Mgr. Marie Mušková
Název DUMu:	Pravopis – psaní velkých písmen
Pořadové číslo DUMu:	19
Stručná anotace:	Cílem je výklad, procvičení a upevnění látky daného tematického okruhu. Tato prezentace umožňuje seznámit žáky s daným učivem, zábavnou formou je vede ke konstruktivnímu přemýšlení a interakci v hodinách mluvnice v rámci předmětu český jazyk a literatura.
Ročník:	1., 4.
Obor vzdělání:	63- 41- M/ 01, 65- 42- M/ 02 Ekonomika a podnikání, Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Materiál je určen k prezentaci v MS PowerPoint v hodině českého jazyka. Materiál je určen pro výklad nové látky, její upevnění i procvičení.
Výsledky vzdělávání:	Žáci aktivně pracují se získanými informacemi, umí správně používat dané termíny a vyjádřit či obhájit svůj názor. Žáci umí prezentovat a obhajovat jednotlivé znalosti z oblasti české mluvnice.
Vytvořeno:	26. 04. 2014
Určeno pro:	1 OPČ, 1 CR, 4 OPČ, 4 CR
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

i/y v kořeni slov

Základní pravidla

Velké písmeno se píše zpravidla:

- na začátku vět či větných celků
- ve vlastních jménech
- v ustálených zkratkách
- jako výraz úcty

Příklady

- *Zítřa už nechodř!, Už půjdešř?, Nekřičř!*
- *Angličan, Praha, Vánoce, Praděd*
- *U Tří lvů, Hradec Králové, náměstí Míru*
- *MVDr., MUDr., Ph. D.*
- *Ty, prosím Vás, Jasnosti*

SROVNÁNÍ: Čínština psaní velkých písmen vůbec neřeší. Jiné jazyky, např. angličtina nebo němčina je používají ve větší míře než čeština (v němčině se píšou s velkým počátečním písmenem všechna podstatná jména

P : p ?

ZAČÁTEK VĚTY

- v psaní velkých písmen na začátku věty se téměř nechybujeme
- velkým písmenem začíná zejména každý větný celek ukončený tečkou, vykřičníkem a otazníkem
- velkým písmem začínají ale i nadpisy a hesla (zejména v žurnalistickém a uměleckém funkčním stylu)
- velkým písmenem začínají i větné celky vložené do jiných vět, přímá řeč- *Karel oznámil: „ Dnes večer se vrátím velmi pozdě domů.“*

VYJÁDŘENÍ ÚCTY

- velké písmena je možné užít i tehdy, pokud chceme někomu vyjádřit úctu
- velká písmena se píšou u některých tradičních titulů: *Mistře, Jeho Milost*
- v úředních dopisech pak u osobních a přivlastňovacích zájmen: *Váš, sděluji Vám, prosím Tě*

VLASTNÍ JMÉNA

- velké písmeno píšeme u vlastního jména, které vyjadřuje jméno živé bytosti, nebeského tělesa, instituce, dokumentu, uměleckého díla, výrobku, zeměpisného místa...

- *Azor, Charta 77, Oscar, Velikonoce, Venuše, Krkonoše, Plzeň.....*

!!! VÍCESLOVNÁ VLASTNÍ JMÉNA !!!

Při jejich psaní platí tato základní pravidla:

- **velké písmeno** se píše zpravidla u prvního slova víceslovného názvu (*Jihočeský kraj, Středozemní moře, Jihočeská univerzita*), jiné slovo mívá velké počáteční písmeno, pokud je samo vlastním jménem- *Ústní nad Labem*
- s **malým písmenem** píšeme všechna obecná podstatná jména- ulice, řeka, mys, záliv, ostrov, kostel, chrám, hrad, zámek, sady, nábřeží, náměstí (*mys Dobré naděje, Pražský hrad, Dvořákovo nábřeží, řeka Labe, kostel sv. Antonína*)
- u názvů ulic, náměstí, veřejných prostranství, které obsahují předložku, se píše velkým písmenem jak předložka, tak slovo následující po ní - *U Černého dubu*

- víceslovné spojení ve 2. pádě v názvu ulic, náměstí atp. – první výraz tohoto spojení píšeme s velkým počátečním písmenem: *ulice Bratří Mrštíků, náměstí Kapitána Jaroše*

- v názvech měst, obcí a jejich částí se píšou velká písmena většinou u všech slov, kromě předložky: *Mariánské Lázně, České Budějovice, Nové Hrady, Rychnov nad Kněžnou, ale Orlické hory*

- **Přídavná jména odvozená od podstatných jmen vlastních píšeme s malým písmenem: *velikonoční, pražský, brněnský* **ALE** neplatí to u přídavných jmen přivlastňovacích: *Novákovo pole, Dvořákův...***

PAMATUJTE: Při pochybnostech vždy použijte Pravidla českého pravopisu

Přepište tento text bez chyb:

Pojedeme lyžovat do krkonoš. Moje teta bydlí v mladé boleslavi. Už jsi byl u černého moře? Půjdeme do vinárny u kalicha. Firmu najdete v dominikánské ulici. Kup mi časopis moje rodina. Kde leží krušné hory? Znáte černé jezero u železné rudy na šumavě? Sejdeme se na náměstí republiky. Přijď do restaurace zlatá koruna. Ve vysokých tatrách je lomnický štít. Koupili jsme si novou octavii. Kam pojeděš o vánocích? Případ vyšetřovala policie české republiky. Ve smetanově síni obecního domu v praze se konají koncerty. Na petříně je myslbekova socha karla hynka máchy. Turisté obdivovali mánesův orloj. Na zimní obloze pozorujeme polárku a souhvězdí malý vůz. Babička bydlí v dobré vodě u karlových varů.

ŘEŠENÍ:

Pojedeme lyžovat do Krkonoš. Moje teta bydlí v Mladé Boleslavi. Už jsi byl u Černého moře? Půjdeme do vinárny U Kalicha. Firmu najdete v Dominikánské ulici. Kup mi časopis Moje rodina. Kde leží Krušné hory? Znáte Černé jezero u Železné Rudy na Šumavě? Sejdeme se na náměstí Republiky. Přijď do restaurace Zlatá koruna. Ve Vysokých Tatrách je Lomnický štít. Koupili jsme si novou octavii. Kam pojeděš o Vánocích? Případ vyšetřovala Policie České republiky. Ve Smetanově síni Obecního domu v Praze se konají koncerty. Na Petříně je Myslbekova socha Karla Hynka Máchy. Turisté obdivovali Mánesův Orloj. Na zimní obloze pozorujeme Polárku a souhvězdí Malý vůz. Babička bydlí v Dobré Vodě u Karlových Varů.

Zdroje:

- Vlastní zdroje
- Bezpalcová, Vladimíra a kol. Mluvnice komunikace a sloh, cvičebnice českého jazyka pro střední školy. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2009
- Adámková, Petra a kol. Komunikace v českém jazyce pro střední školy. Brno: Nakladatelství Didaktis spol. s r. o., 2013